

καὶ πάντοτε θερίζει. Τὰ πλήθη τῶν σκελετῶν φεύγουσιν ἐντρομα. Καταπίπτουσιν, ἐγείρονται, καθίζονται, ἀνίστανται πάλιν, παρκαλοῦσι, βοῶσιν, ὀλοῦνται. Θεέ μου, ὅποια φρίκη! Αὕτη εἶναι ἡ γῆ, ἣν τόσον ὥραϊαν, τοσοῦτο γόησσαν καὶ μαγευτικὴν εἶχον θεωρήσει ἀπὸ τοῦ ὕψους; Μακρὰν, μακρὰν ἀπὸ τὴν ὀλεθρίαν αὐτὴν πραγματικότητα, εἶπον στραφεῖς ὀρμητικῶς πρὸς τὴν κόρην. Φύγωμεν μακρὰν. Καὶ ἐλιποθύμησα.

[Ἐπεται συνέχεια]

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

Ἡ Μικρὰ Κόμησσα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΦΕΓΙΕ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Ε. Δ. ΡΟΪΔΟΥ

— Παράδοξον πρᾶγμα, μοὶ εἶπεν ἡ κόμησσα, ὅτε ἐμείναμεν μόνοι, ἐγὼ σὺς κρατῶ καὶ σεῖς μὲ ἀποπέμπετε;

— Θεὸς φυλάξοι! Ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ στερῇσθε ἐξ ὑπερβολικῆς καλωσύνης πρὸς με διασκεδάσιν, τὴν ὁποίαν γνωρίζω ὅτι ἀγαπᾶτε.

— Ἀφήσατε τὰς ὑπεκφυγὰς. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἐγὼ σὺς ζητῶ καὶ σεῖς μὲ ἀποφεύγετε. Τοῦτο δύναται νὰ φανῇ ἱκανῶς παράδοξον εἰς τὸν κόσμον, ἀλλ' εἰς ἐμὲ εἶναι ἀδιάφορον. Ἀπόψε τοῦλάχιστον ἐννοῶ νὰ διασκεδάσω ὅπως θέλω, καὶ σὺς ἀπαγορεύω νὰ ταράξετε τὴν εὐτυχίαν μου. Ἐχω ὅσα χρειάζομαι ὅπως λογίζομαι εὐτυχῆς, καλὴν μουσικὴν, ὥραϊα ἄνθη καὶ φίλον εἰς τὴν πλευράν μου. Τὸ μόνον δυσάρεστον εἶναι ὅτι εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον δὲν ἔχω μεγάλην πεποιθήσιν.

— Ἐχετε μέγα ἄδικον.

— Ἐξηγήσατέ με λοιπὸν τὴν διαγωγὴν σας τέλος πάντων. Διατὶ δὲν θέλετε ποτὲ νὰ σπουδαιολογήσητε μετ' ἐμοῦ; Διατὶ δὲν θέλετε ποτὲ νὰ μὲ εἴπατε οὔτε ἓνα λόγον ἀπόζοντα ἐμπιστοσύνης καὶ ἀληθοῦς φιλίας;

— Ἀλλὰ σκερθῆτε, κυρία μου, ποῦ ἡδυνάμεθα νὰ καταντήσωμεν διὰ τοιούτων λόγων;

— Τί σὺς μέλει; Ἀλλόκοτον πρᾶγμα εἶναι νὰ φροντίζετε περὶ τοῦτου περισσότερον ἢ ἐγώ.

— Ἀλλὰ τί ιδέαν θὰ εἴχετε περὶ ἐμοῦ, ἂν μεθ' ὅσα ἔτυχε ν' ἀκούσετε, ἐπεχειροῦν νὰ σὺς ἀρέσω;

— Δὲν ζητῶ τοῦτο, ἀνέκραξε ζωηρῶς.

— Δὲν τὸ ζητεῖτε, κυρία μου; ἀλλ' εἰς τοῦτο ἤθελον καταλήξει αἱ σχέσεις μας, ἂν ἀπεμακρύνοντο ἐπὶ μίαν μόνην στιγμὴν τῶν ὁρίων τῆς κοσμικῆς ἐπιπολαιότητος. Ἐνθυμήθητε ὅτι ἂν ὑπάρχη ἐπὶ γῆς ἄνθρωπος μὴ δυνάμενος νὰ σὺς ἀποτείνῃ τὴν ἐλαχίστην ἐρωτικὴν λέξιν χωρὶς νὰ καταστῇ ἄξιος περιφρονήσεως, ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶμαι ἐγώ. Δὲν λέγω ὅτι εὐρίσκω εὐχάριστον τὴν θέσιν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν περιέπεσα ἐκ σφάλματός μου, καὶ λυποῦμαι ἐξ ὅλης καρδίας, ἀλλ' ὅπωςδήποτε εὐρί-

σκομαι εἰς τοιαύτην θέσιν καὶ ἀδύνατον μοὶ εἶναι νὰ τὸ λησμονήσω.

— Τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα πολλῆς φρονήσεως.

— Εἰπέτε μᾶλλον, κυρία μου, ὀδυνηρὰ θυσία.

Ἡ κυρία Πάλμα ἔσεισε τὴν κεφαλὴν ὡς μὴ πιστεύουσα, μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς σιωπῆς: «Ἡξεύρετε, εἶπεν, ὅτι μοὶ ὠμιλῆσατε ὡς ἄνθρωποι ἀισχυρὰ γυνή;

— Τί λέγετε, κυρία μου!

— Λέγω τὴν ἀλήθειαν. Ἐνῶ εἶμαι χήρα καὶ ἐλευθέρη, σεῖς πιστεύετε ὅτι ἀδύνατον μοὶ εἶναι νὰ ὑποθέσω εἰς τὸν λέγοντά με γλυκεῖς λόγους ἄλλον σκοπὸν ἢ νὰ μὲ καταστήσῃ ἐρωμένην του. Τοῦτο θὰ ἦτο ἴδιον δυσφῆμου γυναικός, καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι τοιαύτη, οἶανδῆποτε καὶ ἂν ἔχετε περὶ ἐμοῦ γνώμην. Ὁ Θεός, μεθ' οὗ συναναστρέφομαι γονυπετῆς πολὺ συχνότερα ἄρ' ὅσον πιστεύετε, μ' ἐπροφύλαξε μέχρι τοῦδε ἀπὸ πᾶν παράπτωμά. Ἐλπίζω ὅτι οὐδ' εἰς τὸ μέλλον θὰ ὑποπέσω εἰς τοιαῦτα. Τοῦτο ὁμως ἐξαρχαίτα ἤδη κατὰ πολὺ καὶ ἐκ τῆς καλῆς σας θελήσεως.

— Τῆς θελήσεώς μου, κυρία;

— Χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω καὶ δὲν ἡξεύρω πῶς, κατωρθώσατε ν' ἀποκτήσετε μεγίστην ἐπὶ τῆς τύχης μου ἐπιρροήν. Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν θέλετε νὰ μεταχειρισθῇτε αὐτὴν διὰ τὸ καλὸν μου.

— Καὶ τίني δικαίωματι . . . δύναμαι τοῦτο; ἀπεκρίθην μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως.

— Πῶς! εἶπε δι' ἐντόνου καὶ ταραχμένης φωνῆς, περιμένετε νὰ σὺς εἴπω ἐγὼ καὶ τοῦτο; Ἡ ἐρώτησις αὕτη εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον σκληρά, ἡ ταπεινώσις πολὺ μεγάλη!

Ταῦτα εἰπούσα ἀφῆκεν ἀποτόμως τὸν βραχιόνά μου καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ, ἐγὼ δὲ ἔμεινα ἐπὶ τινὰ χρόνον διστάζων περὶ τοῦ πρακτέου. Ἐν ἀρχῇ ἐσκέφθην ν' ἀκολουθήσω τὴν κυρίαν Πάλμα καὶ νὰ ἐξηγήσω αὐτῇ ὅτι ἡπατάτο, ἀποδίδουσα ὑβριστικὴν ἐννοίαν εἰς τὴν ἐρώτησιν, δι' ἧς εἶχον ἀπαντήσῃ εἰς ὑπαινιγμὸν τινὰ αὐτῆς, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχα ἐννοήσει, ὡς μὴ ἐκτρασθέντα ὅσον ἐνόμιζεν ἐκείνη σαφῶς. Μετὰ ὀριμωτέραν ὁμως σκέψιν προτιμότερον ἐνόμισα νὰ μὴ προκαλέσω νέαν καὶ φοβερωτέραν ἐξηγήσιν, ἀνεχόμενος μᾶλλον νὰ ὑπομείνω πᾶσαν δυσμενῆ ὑπόνοιαν καὶ νὰ χωνεύσω ἐν σιωπῇ τὴν πνίγουσαν τὴν καρδίαν μου πικρίαν. Ὑπὸ τοιούτων κατεχόμενος αἰσθημάτων ἀφῆκα τὸ πλήρες ὄχληρόν μου ἀνθοκομῆιον καὶ ἐξῆλθα εἰς τὸν κήπον. Ἡ νύκτα καίτοι ψυχρὰ ἦτο ὥραϊα. Ὑπερβὰς τὴν φαινήν ζωὴν, ἣν ἐσχημάτιζε περὶ τὸν πύργον τὸ ἐκ τῶν παραθύρων ἐκπορευόμενον φῶς, διηυθύνθη μετὰ ταχὺ βῆμα πρὸς τὴν σκιάν τῆς ἐνούσης τὸν κήπον μετὰ τοῦ δάσους διπλῆς δενδροστοιχίας· ἀλλὰ μόλις εἰσελθὼν ὑπὸ τὸν πυκνὸν τοῦτον θάλον ἡσθάνθη χεῖρα ψαύουσαν τὸν βραχιόνά μου καὶ φωνὴν ταραχμένην, ἣν ἀμέσως ἀνεγνώρισα, λέγουσαν ἀποτόμως:—Πρέπει νὰ σὺς ὀμιλήσω!

— Κυρία μου! δι' ὄνομα Θεοῦ! τί κάμνετε; Πῶς θυσιάζετε οὕτω τὴν ὑπόληψίν σας. . . Δὲν σκέπτεσθε ὅτι ἐνδέχεται νὰ σὺς ἴδῃ τις. . . ἐπιστρέψατε ταχέως εἰς τὸν χορόν. . . ἔλθετε νὰ σὺς συνοδεύσω.

Ταῦτα λέγων ἐζήτουν νὰ λάβω τὴν μικρὰν κόμησσαν ἐκ τοῦ βραχίονος, ἀλλ' αὕτη μὲ ἀπόθρησε κράζουσα.

— Ἐγὼ ἀπόφασιν νὰ σᾶς ὁμιλήσω . . . Ἐννοῶ πόσον ἀκατάλληλος εἶναι ὁ τόπος καὶ ὁ τρόπος . . . ὅτι τοῦτο θ' αὐξήσῃ τὴν κακίην σας πρὸς με ὑπόληψιν. Καὶ ἐν τούτοις, ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει, οὐδέποτε ἡμάρτησα . . . εἰσθε ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὑπὲρ οὗ ἐλησμονήσα . . . ὅσα σήμερον λησμονῶ. Ναὶ ὁ πρῶτος . . . οὐδεὶς μέχρι τούδε ἤκουσε τρυφερόν λόγον ἐκ τῶν χειλέων μου . . . καὶ ἐν τούτοις δὲν μὲ πιστεύετε !

Λαβὼν τότε ἀμφοτέρας τὰς χεῖράς της : — Σᾶς πιστεύω, ἀνέκραξα, καὶ σᾶς ἐκτιμῶ καὶ σᾶς ἀγαπῶ ὡς φιλότατην θυγατέρα . . . Ἄλλ' ἀκούσατέ με, παρακαλῶ μὴ προκαλῆτε οὕτως ἀναφρανδὸν τὸν κόσμον τοῦτον τὸν ἀσπλαγχτον καὶ τὸν κακόν . . . ἐπιστρέψατε εἰς τὸν χορόν, ὅπου ἔρχομαι καὶ ἐγὼ ἀμέσως . . . μὴ ἐκτίθεσθε ἄνευ ἀνάγκης.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ κατελήφθη ὑπὸ λυγμῶν αἰσθανόμενος δὲ ὅτι κλονεῖται, ἐτοποθέτησα αὐτὴν ἐπὶ μαρμαρίνου ἑδωλίου καὶ ἔμεινα ὀρθίος κρατῶν τὴν χεῖρά της. Τὸ σκότος ἦτο πυκνὸν περὶ ἡμᾶς καὶ ἐν τῇ σιωπῇ τῆς νυκτὸς ἠκραώμην ὡς ἐν ὀνείρῳ τὸν ἦχον τοῦ βέοντος ὑπὸ τὰ δένδρα ῥυακίου, τοὺς ἐξεγείροντας τὸ στῆθος τῆς συντρόφου μου σπασμῶδεις λυγμούς καὶ ἐκ διαλειμμάτων τὸν μισητὸν θόρυβον τοῦ χοροῦ. Ἡ στιγμὴ ἦτο ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας οὐδέποτε δύναται τις νὰ λησμονήσῃ.

Ἡ κυρία Πάλμα συνῆλθε τέλος πάντων εἰς ἑαυτὴν καὶ ὀρθωθείσα μοι εἶπε μὲ σταθερὰν φωνήν. — Μὴ ἀνησυγῆτε διὰ τὴν ὑπόληψιν μου· ὁ κόσμος ἐσυνείθισε τὰς τρέλλας μου· ἄλλως τε ἐφρόντισα νὰ μὴ ἀνακαλυφθῇ ἡ ἀπουσία μου. Ὀλίγον ὅμως μὲ μέλει, ἂν τὴν παρατήρησούν. Εἰσθε ὁ μόνος ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου θέλω τὴν ὑπόληψιν καὶ δυστυχῶς ὁ μόνος ὅστις μὲ περιφρονεῖ . . . Τοῦτο εἶναι σκληρόν . . . δὲν αἰσθάνεσθε καὶ σεῖς ὅτι εἶναι ἄδικον ;

— Κυρία μου !

— Ἀκούσατέ με, καὶ εἴθε ὁ Θεὸς νὰ σᾶς πείσῃ ὅτι λέγω ἀλήθειαν κατὰ τὴν κρίσιν μου ταύτην στιγμὴν. Ἀπὸ τὸ πρῶτον βλέμμα τὸ ὁποῖον προσηλώσατε ἐπ' ἐμὲ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν σᾶς ἐπλησίασα, ἐνῷ ἐζωγραφίζετε τὰ ἐρεῖπια τῆς ἐκκλησίας, ἤσθην τὴν ὅτι ἤμην ἰδική σας . . . Οὐδέποτε ἠγάπησα οὔτε θ' ἀγαπήσω ἄλλον ἄνθρωπον . . . Θέλετε νὰ γείνησθε σύζυγός σας ; Εἶμαι ἀξία τούτου, τὸ ὀρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅστις μὰς βλέπει.

— Φιλότατη κυρία μου . . . κόρη μου, ἡ καλωσύνη σας, ἡ τρυφερότης σας μὲ συγκινοῦσι μέχρι βάθους ψυχῆς . . . ἡσυχάσατε, παρακαλῶ, μὴ μὲ τρελλάνετε, καθ' ἣν ὥραν ἔχω τόσην ἀνάγκην τοῦ λογικοῦ μου !

— Ἄν ὁμιλῇ ἡ καρδιά σας, ἀκούσατε τὴν φωνὴν της . . . δι' αὐτῆς πρέπει νὰ μὲ κρίνετε . . . Ἄλλ' αἰσθάνομαι ὅτι ἀμφιβάλλετε ἀκόμη καὶ ἀνησυγεῖτε διὰ τὸ παρελθόν μου . . . Πόσον ἡ κοινὴ γνώμη ἦν ἐπιφρονήσῃ καὶ κατεπάτησῃ ἐκδικεῖται σήμερον σκληρῶς ! Αὕτη μὲ φρονεῖ.

— Ὅχι, κυρία μου, ἀπατάσθε . . . σκέπτομαι

μόνον ὅτι οὐδὲν δύναμαι νὰ σᾶς προσφέρω ὡς ἀντάλλαγμα τῆς θυσίας, τὴν ὁποίαν μοῦ προσφέρετε, τῶν ἐξέων, τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν διασκεδάσεων τῆς κοσμητικῆς ζωῆς.

— Ἀλλὰ τὴν ζωὴν ταύτην τὴν ἀποστρέφομαι ! Μήπως πιστεύετε ὅτι ἤθελα ποτὲ λυπηθῇ τοιοῦτον βίον καὶ εἶμαι ἀκόμη ἡ τρελλή, τὴν ὁποίαν ἐγνωρίσατε ; Τὸ πιστεύετε καὶ δὲν ἠξεύρω τί νὰ κάμω διὰ νὰ μὴ τὸ πιστεύετε. Ἄλλ' ἐν τούτοις ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι οὔτε τὴν λύπην ταύτην ἤθελα σᾶς προξενήσῃ οὔτε ἄλλην καμμίαν. Ἀφοῦ σᾶς ἐγνωρίσα, ἀπεκαλύφθη εἰς ἐμὲ ἄλλος τις κόσμος ὑψηλότερος καὶ ἀξιοπρεπέστερος, τὸν ὁποῖον οὐδ' ἐφραντίζομην ὑπάρχοντα καὶ ἐκτός τοῦ ὁποίου δὲν δύναμαι πλέον νὰ ζήσω ! Δὲν αἰσθάνεσθε ὅτι λέγω τὴν ἀλήθειαν ;

— Μάλιστα, κυρία, λέγετε τὴν ἀλήθειαν . . . ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς παρούσης ὥρας . . . ὥρας πυρετοῦ καὶ ἐξάψεως. Ἄλλ' ὁ νέος οὗτος κόσμος, τοῦ ὁποίου ἡ ὀπτασία σᾶς ἐθαύμωσεν, ὁ ἰδανικὸς κόσμος εἰς τὸν ὁποῖον θέλετε νὰ ζητήσετε ἰσόβιον ἄσπλον κατὰ προσκαίρου πλήξεως, δὲν θὰ ἐρύλαττε ὅσα φαίνεται ὑποσχόμενος. Ἡ ἀπογοήτευσίς, ἡ μετάνοια καὶ ἡ δυστυχία σᾶς περιμένουσιν ἐκεῖ μετ' ὀλίγον. Ἄγνοῶ ἂν ὑπάρχῃ ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα καὶ καρδίαν ἀρετὰ εὐγενῆ, ὅπως κατορθώσῃ νὰ καταστήσῃ τὴν πραγματικότητά ὅσον τὴν ὀνειρεῦσθε ὥραίαν· γνωρίζω ὅμως ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο . . . τὸ ὁποῖον ἤθελα θεωρήσει ὡς τόσον γλυκύ, εἶναι ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου, καὶ θὰ ἦμην ὄχι μόνον μαρὸς ἀλλὰ καὶ ἐνοχος ἂν τὸ ἐδεχόμην.

— Τοιαύτη εἶναι ἡ τελευταία σας ἀπόφασις, καὶ τίποτε δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ τὴν μεταβάλῃ ;

— Τίποτε.

— Χαίρετε λοιπόν, κύριε . . . Εἶμαι δυστυχὴς, δυστυχεστάτη. Ταῦτα εἰποῦσα ἐσφίξε σπασμωδικῶς τὴν χεῖρά μου καὶ ἀπεμακρύνθη δρομαίως.

Ἀμα ἔπαυσα νὰ τὴν βλέπω, κατέπεσα ἐπὶ τοῦ ἑδωλίου, ὅπου εἶχε καθίσει, καὶ τότε, Παῦλέ μου, πᾶσά μου ἡ δύναμις μ' ἐγκατέλειπεν. Ἐκρυψα τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἔκλαυσα ὡς παιδίον. Ἡ κόμησσα, δόξα τῷ Θεῷ, δὲν ἐπανῆλθε πλέον. Κατορθώσας νὰ ἡσυχάσω ὁπωςοῦν, ἠσθάνθην ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐμφανισθῶ, ἔστω καὶ μίαν μόνην στιγμὴν εἰς τὸν χορόν. Καθ' ὅσον ἠδυνήθην νὰ κρίνω οὐδεὶς εἶχε παρατήρησιν τὴν ἐν τῷ κήπῳ συνέντευξιν· ἡ δὲ κυρία Πάλμα ἐχώρευε μετὰ πυρετώδους εὐθυμίας. Παρατεθέντος μετ' ὀλίγον τοῦ δείπνου ὠφελήθην ἐκ τῆς συγχύσεως, ἣν ἐπροκάλεσεν ἡ μετάβασις εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὅπως ἀποσυρθῶ ἀπαρτηρητὸς εἰς τὸν κοιτῶνά μου.

Τὴν ἐπιοῦσαν τὸ πρῶτ' ἐζήτησα νὰ ὁμιλήσω ἰδιαιτέρως μετὰ τῆς κυρίας Μαλουέ, εἰς ἣν ἐνόμισα καθήκον μου νὰ εἶπω τὰ πάντα. Ἡ ἀφῆγησίς μου τὴν ἐλύπησε μὲν, ἀλλ' οὐδόλως ἐξέπληξεν αὐτήν.

— Ἐμάντευα, μοι εἶπε, τοιοῦτό τι καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἐκοιμήθην. Νομίζω ὅτι ἐπράξατε ὅ, τι ἔπρεπε, ὡς φρόνιμος καὶ τίμιος ἄνθρωπος. Τὸ πρᾶγμα ἐν τούτοις μὲ φαίνεται σκληρόν. Ὁ κοινωνικὸς βίος ἔχει τὸ κακὸν νὰ διεγείρῃ ἀνώμαλα

πάθη καὶ νὰ δημιουργῇ περιπτώσεις. καθιστώντας δυσχερῆ τὴν διάκρισιν τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἐνῶ αὕτη ἔπρεπε νὰ εἶναι εὐδιάκριτος καὶ πλατεῖα. Τώρα ὑποθέτω ὅτι θέλετε ν' ἀναχωρήσετε.

— Μάλιστα, κυρία μου.

— Ἔστω. Ἀλλὰ περιμενεῖτε ἀκόμη δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, ὅπως ἡ ἀναχώρησις αὕτη μὴ ὁμοιάζῃ φυγὴν, ἥτις μεθ' ὅσα ὁ κόσμος δὲν ἔλειψε νὰ παρατηρήσῃ ἤθελεν ἔχει τι τὸ γελοῖον καὶ ἴσως ὑβριστικόν. Τοῦτο σὰς τὸ ζητῶ ὡς θυσίαν. Ἄλλως τε σήμερον γευματίζομεν εἰς τοῦ κ. Βρεῦλῆ, ὅπου σὰς δίδω τὴν ἄδειαν νὰ μὴν ἔλθετε. Τοῦτο εἶναι κέρδος μιᾶς ἡμέρας. Αὐρίον θὰ προσπαθῇσω νὰ οἰκονομήσω τὰ πράγματα ὅπως κάλλιον δυνηθῶ καὶ μεθαύριον ἀναχωρεῖτε.

Οὕτω λοιπόν, Παῦλε, θέλω σ' ἐπανιδεῖ μετὰ τρεῖς ἡμέρας· καὶ ἔχω μεγάλην τούτου ἀνάγκην· καθότι οὐδέποτε ἤσθάνην τὴν μόνην καὶ διακκεστέραν ἐπιθυμίαν νὰ σφίξω τὴν χεῖρά σου καὶ ν' ἀκούσω τὴν φωνὴν σου λέγουσαν: «Ἐκαμες τὸ χρέος σου».

[Ἐπεταὶ συνέχεια]

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Κατάκορφα τὸ βράδυ βράδυ στὰ βουνὰ
ὅταν ὁ ἥλιος βασιλεύῃ δοξασιμένος
μὲ φωτοδόλα σύννεφα στεφανωμένος,
καὶ πλέει ὁ κόσμος σὲ πελάγη φωτεινά.

Τὸ βράδυ βράδυ στοῦρανοῦ τὴν ἀγκαλιά,
σὰν σὲ καθρέφτη φλογερὸ ζωγραφισμένα,
στέκουσιν τὰ δένδρα τοῦ βουνοῦ σκοτεινια-
σμένα,
ἀκίνητα στὰ ὕψη των, στὴ σιγαλιά.

Μοιάζουν μὲ μαύρους, ρασσοφόρους καλο-
γύρους,
ποῦ πέμπουνε τὴν βραδυνὴ των προσευχὴ
ἀπ' τὴν ἀγία, τὴν ὁλόφωτη ψυχὴ,
ὀρθοὶ στῶν χρόνων τοὺς ἀναριθμήτους
γύρους.

Α. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΓΡΑΦΟΙ

Ὁ τύπος τοῦ *ρεπόρτερ* δὲν εἶνε γνωστὸς παρ' ἡμῖν—δὲν εἶνε γνωστὸς διότι δὲν ὑπάρχει. Ὅπως ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία δὲν θεωρεῖται ἀκόμη ὥριμος πρὸς παραγωγὴν μυθιστορήματος—οὕτω καὶ ἡ ἑλληνικὴ δημοσιογραφία δὲν κατέστη ἀκόμη ἱκανὴ νὰ παραγάγῃ τὸν *ρεπόρτερ*, δηλαδὴ τὸν περίεργον ἐκείνον τύπον, τὸν διεισδύοντα παντοῦ, τὸν παρουσιάζομενον εἰς ὅλας τὰς συναθροίσεις, ὅπου ὑπάρχει εἰδήσις πρὸς ἄγρον, τὸν βλέποντα ἄνευ προτιμῆσεως βασιλεῖς

καὶ κακούργους, ἀρκεῖ νὰ πρόκειται ν' ἀκούσῃ τίποτε περίεργον ἐκ τοῦ στόματός των, διερχόμενον ὄρη, πόλεις καὶ θαλάσσας, μὲ μίαν μολυβδίδα καὶ μὲ ἐν σημειωματάριον ἀνὰ χεῖρας.

Ὁ τύπος οὗτος τοῦ συλλέκτου τῶν εἰδήσεων, ὅστις κινδυνεύει νὰ κατακτήσῃ ὅλον τὸν χρόνον τῶν ἐφημερίδων, ἀνεπτύχθη ἰδίως εἰς τὴν Ἀμερικὴν, τὴν χώραν τῶν νεωτέρων θαυμάτων.

Γνωρίζετε ἴσως τὸ χαρακτηριστικὸν καὶ τυπικὸν ἐκείνου ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον ὁ Jules Verne ἀπηθανάτισεν εἰς ἐν τῶν γοητευτικωτέρων μυθιστορημάτων του, τὸν *Μιχαὴλ Στρογῶφ*. Δύο ἀνταποκριταὶ ἐφημερίδων παρηκολούθουν ἐκστρατεῖαν τινὰ Ρώσων κατὰ τῶν Τατάρων. Οἱ Ρῶσοι πολιορκοῦν μίαν πόλιν καὶ κυριεύουν αὐτήν. Ὁ εἰς τῶν δημοσιογράφων, συλλέξας ὅσας ἡδύνατο πληροφορίας, ὁρμᾷ ἐφιππος πρὸς τὸ πλησιέστερον τηλεγραφικὸν γραφεῖον, διὰ νὰ διαβιβάσῃ τὰς μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἰδήσεις. Ἀλλ' ἐκεῖ βλέπει ἐνθρονισμένον τὸν συνάδελφόν του, ὅστις γράφων προχείρως ἐπὶ τῶν διαδοχικῶς ἀποσπωμένων φύλλων τοῦ σημειωματαρίου του, δίδει ταῦτα εἰς τὸν τηλεγραφετήν. Προσπαθεῖ καὶ αὐτὸς νὰ διαβιβάσῃ τὴν ἐκθεσὶν τοῦ μεταξὺ τῶν διαλειμμάτων, τὰ ὁποῖα τοῦ ἀφίνει ὁ συνάδελφός του, ἀλλ' ὁ τηλεγραφετὴς τοῦ δηλώνει ὅτι ἡ γραμμὴ εἶνε κατεληγμένη καὶ κατ' αὐτά: «—Ποῖος τηλεγραφεῖ;—Ὁ κύριος.—Καὶ τί τηλεγραφεῖ;—Τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον!—» Ὁ ἐφευρετικὸς ἀνταποκριτής, διὰ νὰ μὴ διακοπῇ ἡ προτεραιότης του, εἶχε σοφισθῇ νὰ τηλεγραφῇ πρὸς τὴν ἐφημερίδα του τὴν *Καινὴν Διαθήκην*, κερδίζων ἐν τῷ μεταξὺ καιρὸν διὰ νὰ συνεχίσῃ τὰ περὶ τῆς μάχης τηλεγραφήματά του. Τὸ εὐφυνὲς τοῦτο τέχνασμα ἐστοίχισεν ὑπὲρ τὰς 25,000 φράγκων εἰς τὴν ἐφημερίδα του. Ἀλλὰ τί σημαίνει ἀφοῦ ἐξήσφαλσε τὴν προτεραιότητα τῶν περὶ τῆς μάχης εἰδήσεων της. Αὐτὸ ἦτο τὸ πᾶν!

Τί εἶνε ὁμῶς τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἐνός ἥρωος μυθιστορήματος, ἐπὶ τέλους, παραβαλλόμενον πρὸς ἄλλους πραγματικοὺς ἄθλους τῆς καινοθρησίας; Ἄγγλος *ρεπόρτερ* τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1848, ὅτε ὁ τηλεγράφος ἀκόμη δὲν εἰλειτούργει, ἐξέρχεται ἐκ Παρισίων ἐφιππος, φθάνει εἰς Καλαί, ἐπιβαίνει μικρὰς λέμβου, διέρχεται τὴν Μάγχην καὶ σχεδὸν φθάνει ἡμιθανὴς εἰς Λονδίνον, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν *Τάϊمز* τὴν εἰδήσιν τοῦ ἐκθρονισμοῦ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου. Ὁ μεγαλοφυὴς Ἄγγλος δὲν εἶνε ἀρὰ γε καὶ αὐτὸς ἄξιος ἐνός ποιήματος τοῦ κ. Ἀριστομένους Προβελεγγίου, ὅστις ἔψαλε μὲ τὴν ἑορταστικὴν τὴν *Ἀγγελοῦ τοῦ Μακραθῶνος*:

Καὶ ὁμῶς ἡ τέχνη τότε διετέλει ἀκόμη εἰς τὰ σπάργαντα. Ποῖα κατορθώματα σήμερον, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἐξαφανισθοῦν μὲ τὴν ἐφήμερον τοῦ τύπου φήμην, ἀλλὰ θὰ ζήσουν καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ; Εἰς *ρεπόρτερ*, ὁ Στάνλεϋ, ἀνεῦρε τὸν Λιβηγκστώνα, αὐτὸς δ' ὁ ἴδιος ἔφερε πρὸ διετίας εἰς τὴν ἐκλαμβὸν Εὐρώπην τὴν θαυμαστὴν διήγησιν ταξειδίου, τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει πρὸς ἀπόσπασμα τῶν *Χιλιῶν καὶ Μιᾶς Νυκτῶν*.

Αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες διοργανώσονται ἐπιστη-